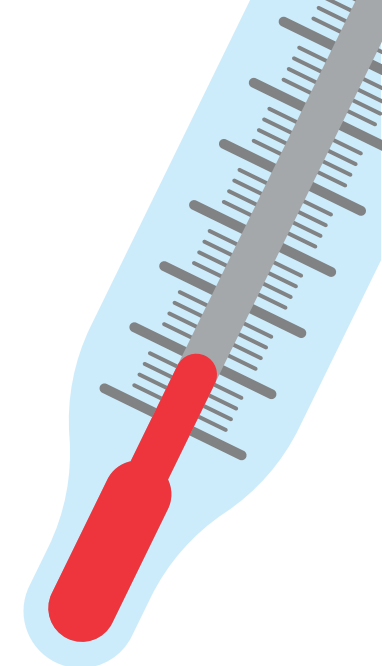
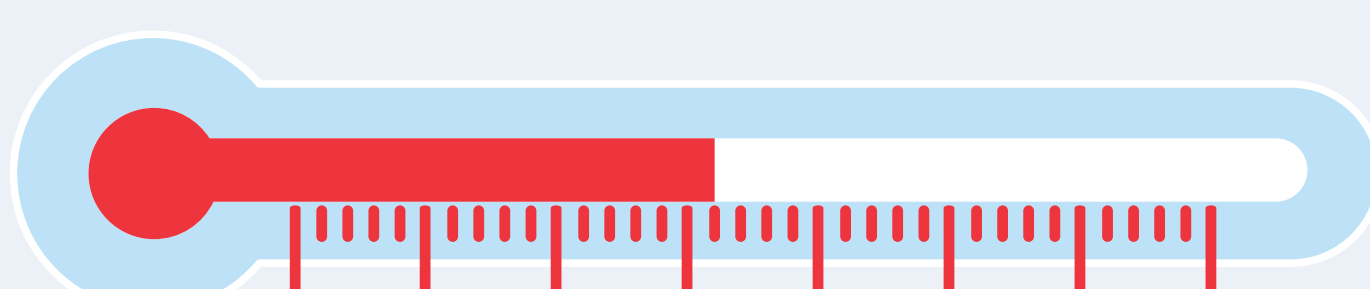

STATISTIKA I 5 ČINJENICA VEZANIH ZA TERMOMETRE SA ŽIVOM U BOSNI I HERCEGOVINI (BiH)

01

Termometar (franc. thermomètre od grč. θερμη: toplo + μετρέω: mjerim) je mjerni instrument za mjerenje temperature (u razgovornom jeziku se često naziva toplomjerom).

Termometri koji sadrže živu se koriste u različite svrhe: u medicini, hidrometeorologiji, laboratorijima te za posebne namjene u određenim industrijama.

Alternativa termometrima sa živom su termometri sa alkoholom ili nekim drugim organskim spojevima, ili električni termometri koji dosta brže mjere temperaturu od termometara sa živom.

02

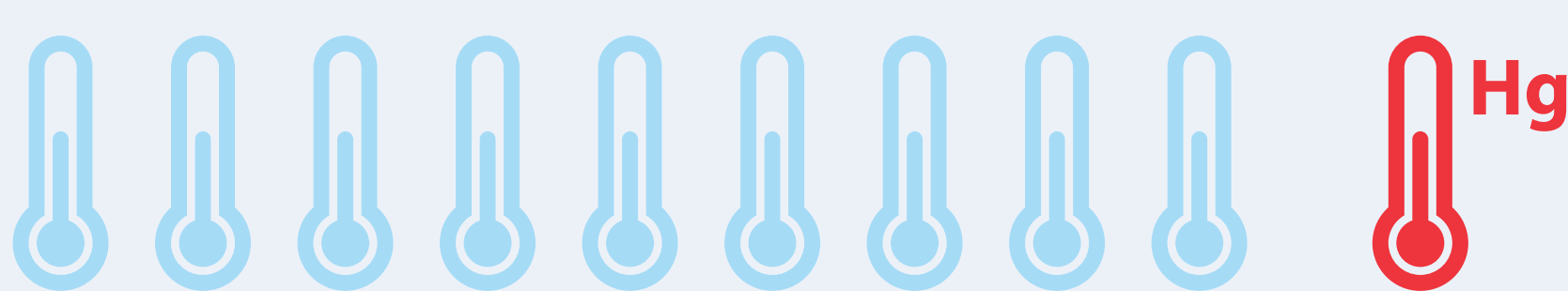

Minamatska konvencija o živi predstavlja globalni sporazum čiji je cilj zaštita ljudskog zdravlja i okoliša od različitih uticaja žive i proizvoda koji sadrže živu. Konvencija je usvojena u oktobru 2013. godine u Japanu. Minamatska konvencija pruža kontrolu nad brojnim proizvodima koji sadrže živu, u smislu da će do 2020. godine proizvodnja, uvoz i izvoz ovih proizvoda (između ostalih i termometara) biti potpuno zabranjeni.

Bosna i Hercegovina je u procesu pridruživanja Minamatskoj konvenciji, čije okončanje se očekuje krajem 2017. godine.

Svjetska zdravstvena organizacija (eng. World Health Organisation) također poduzima korake da do 2020. godine ukloni živu iz medicinskih termometara kao i uređaja za kontrolu krvnog pritiska.

03

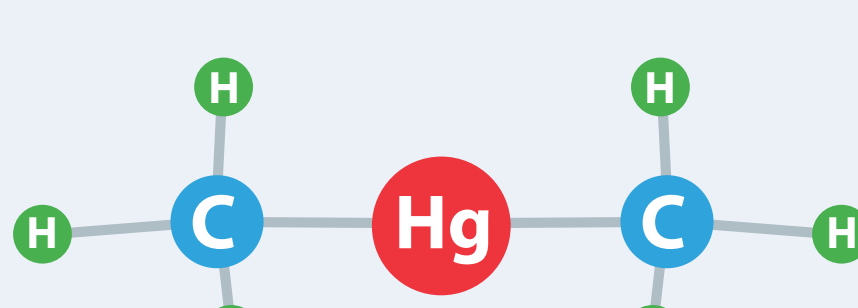

U BiH ne postoji industrija/kompanija koja proizvodi bilo koji tip termometra, tako da se cjelokupna količina uvozi iz inostranstva. U 2015. godini, približno **svaki deseti** uvezeni termometar bio je sa živom.

Prema podacima Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, broj uvezenih termometara sa živom u periodu 2013 - 2015. godina iznosio je **379.717 komada**, što znači da se u ovom periodu uvezio **1 toplomjer na 9 stanovnika u BiH**.

Broj uvezenih toplomjera sa živom u 2015. godini je manji za 74 % u odnosu na 2013. godinu što odražava službena nastojanja BiH da smanji uvoz i distribuciju termometara sa živom u BiH.

04

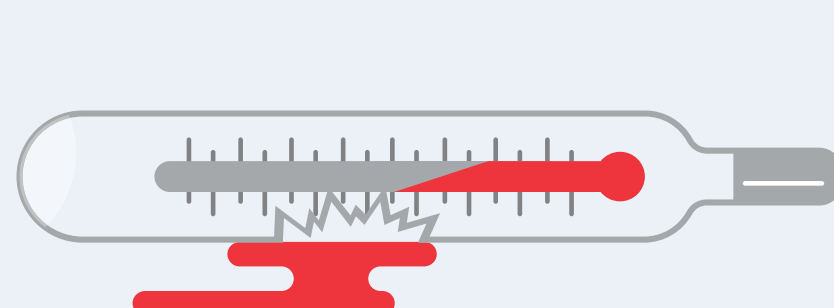

Prava opasnost od žive zapravo leži u njezinom zbrinjavanju i opasnosti ulaska u komponente okoliša, gdje se ista može transformirati u vrlo otrovni oblik poznat pod nazivom metil-živa.

Iako se količina žive u pojedinačnim termometrima možda čini mala (prosječni živin termometar sadrži između **0,5 i 1,5 grama žive, a laboratorijski i do 3,5 g**), ukupna količina koja se oslobađa u okoliš zbog raširene upotrebe termometara i sličnih instrumenata nije zanemariva.

Procijenjena emisija žive u BiH za 2015. godinu nastala odlaganjem termometara iznosi **212 kg Hg/ god**. Pored toga, termometri su najčešći izvor žive u komunalnom otpadu.¹

05

U slučaju da posjedujete termometar sa živom i dogodi se izlivanje žive uslijed oštećenja termometra **NE PANIČITE**. Živa veoma sporo isparava i ne predstavlja trenutnu opasnost za prisutne. Ipak, izvedite malu djecu iz prostora i ne predstavlja došlo do većeg raznošenja žive te ukoliko je moguće pustite drugu osobu koja nije trudnica/dojilja da pokupi živu i dobro provjetri prostoriju.

Živu nemojte sakupljati usisavačem/metlom, niti prosipati u odvod.

Živu je moguće potpuno pokupiti pomoću komada papira/ljepljive trake sa ravnih površina ili pomoću ljepljive trake/blagim utrljavanjem pjene za brijanje sa tkanine. Prikupljenu živu je potrebno spremiti u plastičnu vrećicu, te predati ovlaštenom operateru za zbrinjavanje opasnog otpada. Za više informacija konsultujte se sa lokalnim operaterom za odvoz otpada ili pogledajte spisak kompanija koje se bave zbrinjavanjem opasnog otpada:

za FBiH: <http://www.fmoit.gov.ba/ba/page/79/upravljanje-otpadom>

za RS: <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mgr/Servisi/Pages/default.aspx>

¹Prema preliminarnim rezultatima Izvještaja o preliminarnoj procjeni spremnosti Bosne i Hercegovine za pristupanje Minamatskoj konvenciji.

Ova infografika je pripremljena u sklopu Projekta "Jačanje procesa donošenja odluke Bosne i Hercegovine u pravcu pristupanja Minamatskoj Konvenciji i izgradnja kapaciteta za provedbu budućih odredbi" kojeg implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija BiH (UNDP), a finansira Globalni fond za okoliš (GEF). Sadržaj ove infografike ne odražava nužno stavove donatora i partnera projekta, niti UNDP-a.